

عنوان مقاله:

حقوق زنان یا حق بر زنان: جایگاه زن در خوانش نومعتزله و تطبیق آن با قوانین ایران

محل انتشار:

چهارمین کنفرانس بین المللی فقه، حقوق و پژوهش های دینی (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

الهام حیدری - دانشجوی دکتری حقوق عمومی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه شیراز

هادی صادقی اول - استادیار گروه علوم سیاسی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه شیراز

سید مجتبی واعظی - دانشیار گروه حقوق عمومی و بین المللی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه شیراز

خلاصه مقاله:

از دیرباز مساله حقوق زنان یکی از مباحث پردامنه و پرچالش در حوزه آموزه های حقوقی، اخلاقی و انسانی بوده است. به طوری که مثلا در آموزه های فکری غرب، جریاناتی مثل فمینیسم را ایجاد نموده و در اسلام منجر به مباحث و مناظرات پردامنه فقهی و حقوقی در خصوص مسائلی مثل تساوی زن و مرد شده است. در این بین یکی از خوانش هایی که در حوزه مسائل زنان در دهه های اخیر تاملات اساسی را در جهان اسلام ایجاد نموده است، رویکردهای نومعتزله می باشد که با بهره گیری از عقل در تفسیر دین، درصدد تبیین رویکردی نوین در حوزه استلزامات حقوق زنان در جهان اسلام بوده است. با توجه بر این مساله این مقاله که با روشی توصیفی/تحلیلی به رشته تحریر درآمده است، به دنبال پاسخگویی به این پرسش اساسی است که در پرتو رویکرد نومعتزله به حقوق زنان، چه تحولی در این حوزه می تواند رخ دهد و قوانین فعلی در ایران چه نسبتی با این خوانش را دارا می باشند؟ در همین راستا یافته های این پژوهش نشانگر آن است که خوانش نومعتزله از سنت و بویژه حقوق زنان درصدد تاکید بر مضامین حقوق شهروندی و سیاسی برای زنان به سان رجال و مردان جامعه اسلامی است و بر همین اساس اشتراکات و افتراقاتی با رویکردهای فقه سنت گرا و قوانین موجود در ایران است. این اشتراکات بیشتر خود را در بهره وری از عنصر عقل و مصلحت در فهم مقتضیات جدید دین نشان داده و حتی گاهی اجازه تفسیر تاریخمند حقوق زنان را به سبک نومعتزله به فقه شیعه و قوانین فعلی جمهوری اسلامی ایران اعطا نموده است. مضافا اینکه اساسا در برخی از اصول قانون اساسی با بیان واژه «انسان» به جای ترکیب جنسیتی «زن و مرد» بستر کاربست نظریه نومعتزله فراهم گردیده است. اما در عین حال فقه شیعه از سیالیت افراطی نومعتزله در فهم امر دین و مسائلی مثل حقوق زنان گریزان بوده است؛ هر چند که بهره گیری از ابزارهایی چون غیرت و تعصب را به منظور قتل یا جرح زنان تجویز نکرده و حتی حقوق زنان در حوزه هایی مثل حقوق اقتصادی و اجتماعی و سیاسی را مورد امعان نظر قرار داده است

کلمات کلیدی:

غیرت، نومعتزله، عقل گرایی، تاریخمندی احکام اسلامی، حقوق زنان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1439939>

